

ประโยค ป.ธ. ๔

แปล ไทยเป็นมคร

สอบ วันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๖๔

๑. พระอานนทเถระ ทูลแจ้งข่าวสาส์นที่คนสำคัญทั้งหลายมีอนาถบิณฑิกเศรษฐีเป็นต้นส่งมาแล้วกราบทูลว่า พระเจ้าข้า อริยสาวก ๕ โกฏิ มีอนาถบิณฑิกเศรษฐีเป็นหัวหน้า หวัง(รอคอย)การเสด็จมาของพระองค์อยู่ ฯ พระบรมศาสดาตรัสว่า เธอจงรับบาตรและจีวร ดังนี้แล้วให้พระเถระถือบาตรและจีวรแล้วเสด็จออกไป ฯ ช้างตัวประเสริฐได้ไปยืนขวางทางแล้ว ฯ ภิกษุทั้งหลายเห็นช้างนั้นแล้ว ทูลถามพระผู้มีพระภาคว่า พระเจ้าข้า ช้างทำอะไร ฯ พระบรมศาสดาตรัสว่า ช้างหวังจะฉวยภิกษาแก่พวกเธอ ก็แต่ช้างนี้เป็นผู้มีอุปการคุณแก่เราเป็นเวลานาน การจะให้จิตใจของช้างนั้นถูกกระทบกระเทือน ไม่ควร พวกนักกลับไปก่อนเถิด ภิกษุทั้งหลาย ฯ พระบรมศาสดาทรงพาภิกษุทั้งหลายเสด็จกลับแล้ว ฯ ฝ่ายช้างเข้าไปยังไพร่สมณฑ์แล้ว รวบรวมผลไม้ต่าง ๆ มีผลขนุนและกล้วยเป็นต้นทำให้เป็นกองไว้แล้ว วันรุ่งขึ้นได้ฉวยแก่ภิกษุทั้งหลายแล้ว ฯ ภิกษุ ๕๐๐ รูปไม่สามารถจะฉนผลไม้ทุกอย่างให้หมดสิ้นได้ ฯ ในเวลาเสร็จภัตกิจ พระบรมศาสดาทรงถือบาตรและจีวรเสด็จออกไปแล้ว ฯ ช้างตัวประเสริฐ เดินไประหว่าง ๆ ภิกษุทั้งหลายได้ยืนขวางเบื้องพระพักตร์พระบรมศาสดา ฯ ภิกษุทั้งหลายเห็นกริยานั้นแล้ว จึงทูลถามพระผู้มีพระภาคว่า พระเจ้าข้า ช้างทำอะไร ฯ พระบรมศาสดาตรัสว่า ภิกษุทั้งหลาย ช้างนี้ ส่งพวกเธอแล้วชวนให้เรากลับ ฯ ภิกษุทั้งหลาย. อย่างนั้นหรือพระเจ้าข้า ฯ พระบรมศาสดา. ใช่ ภิกษุทั้งหลาย ฯ ลำดับนั้น พระบรมศาสดา ตรัสกะช้างนั้นว่า ปาริเลยยกะ การไป(ครั้ง)นี้ เป็นการไปไม่กลับของเรา ฌานก็ดี วิปัสสนาก็ดี มรรคและผลก็ดี ย่อมไม่มีแก่เจ้า โดยอรรถาพนี้ เจ้าจงหยุดเถิด ฯ ช้างตัวประเสริฐ ได้ฟังพระคำรสนั้นแล้ว ได้สอดดวงเข้าไปในปาก ร้องไห้อยู่ ได้เดินตามไปข้างหลังๆ แล้ว ฯ ก็ช้างตัวประเสริฐนั้น เมื่อทูลเชิญให้เสด็จกลับได้ ก็จะพึงปฏิบัติโดยทำนองนั้นนั่นแลจนตลอดชีวิต ฯ

๒. ฝ่ายพระบรมศาสดา เสด็จถึงเขตแดน (อุปจาร) บ้านนั้นแล้ว
รับสั่งว่า ปาริเลยยกะ จำเดิมแต่เข้าไปมีใช้พื้นที่ของเจ้า ถิ่นที่อยู่ของมนุษย์
มีอันตรายเบียดเบียนรอบด้าน เจ้าจงหยุดเถิด ฯ ช้างนั้น ยืนร้องไห้อยู่ในที่นั้น
ครั้นเมื่อพระบรมศาสดาละกลองจักขูไปแล้ว มีหัวใจสลายแล้ว กระทำกาละ
บังเกิดในท่ามกลางนางอัปสรพันหนึ่งในวิมานทอง (สูง) ๓๐ โยชน์ในดาวดึงส์
พิภพ เพราะความเลื่อมใสในพระบรมศาสดา ฯ ชื่อของเทพบุตรนั้นได้มีว่า
ปาริเลยยกเทพบุตร ฯ

เหล่าภิกษุชาวเมืองโกสัมพี ฟังว่า ข่าว่า พระบรมศาสดาเสด็จถึงเมือง
สาวัตถีแล้วได้ไป ณ ที่นั้น เพื่อจะขอขมาพระบรมศาสดา ฯ พระเจ้าโกศลทรง
สดับว่า นัยว่า พวกภิกษุชาวเมืองโกสัมพี ผู้ก่อความร้าวฉานเหล่านั้น กำลังมา
จึงเข้าเฝ้าพระบรมศาสดา ทูลว่า พระเจ้าข้า หม่อมฉันจักไม่(ยินยอม)ให้ภิกษุ
เหล่านั้นเข้ามาสู่แคว้นของหม่อมฉัน ฯ พระบรมศาสดาตรัสตอบว่า
คุณกรมหาบพิตร ภิกษุเหล่านั้น เป็นผู้มืศีล เพียงแต่ไม่ถือเอาคำของอาตมา
เพราะวิวาทกันและกันอย่างเดียว บัดนี้ภิกษุเหล่านั้นมาเพื่อขอขมาอาตมา
คุณกรมหาบพิตร ขอภิกษุเหล่านั้นจงมาเถิด ฯ

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง กับ ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ป.ธ. ๔

แปล ไทยเป็นมคธ

๑. อานนตฺตเถโร อนาถปิณฑิกาทิหิ เปสิตํ สาสนํ อาโรเจตฺวา
 ภนฺเต อนาถปิณฑิกปมฺพา ปณฺจ อริยสาวกโกฏฺฐิโย ตุมฺหากํ อากมฺมํ
 ปจฺจาสิสฺสตีติ อาห ๑ สตุถา เตนฺหิ คณฺหาหิ ปตฺตจิวฺรณฺติ ปตฺตจิวฺร
 คาหาเปตฺวา นิภฺขมิ ๑ นาโค คณฺตฺวา มกฺเค ติริยํ อฏฺฐาสี ๑ ภิกฺขุ ตํ
 ทิสฺวา ภควนฺตํ ปุณฺณิสฺสุ กิํ กโรติ ภนฺเตติ ๑ ตุมฺหากํ ภิกฺขเว ภิกฺขํ
 ทาตุํ ปจฺจาสิสฺสตี ทิฆมรตฺตํ โข ปนํยํ มยฺหํ อุปการโก นาสุส จิตฺตํ
 โกเปตุํ วฏฺฏติ นีวตฺตถ ภิกฺขเวติ ๑ สตุถา ภิกฺขุ คเหตฺวา นีวตฺติ ๑
 หตฺถิปิ วณฺสณฺทํ ปวิสิตฺวา ปนสฺกทลิลลาทีนํ นานาผลานิ สํหริตฺวา ราสี
 กตฺวา ปนทิวเส ภิกฺขุณฺโ อทาสี ๑ ปณฺจสตา ภิกฺขุ สพฺพานิ เขเปตุํ
 นาสภฺขิสฺสุ ๑ ภตฺตกิจฺจปริโยसानเ สตุถา ปตฺตจิวฺรํ คเหตฺวา นิภฺขมิ ๑
 นาโค ภิกฺขุณฺโ อนฺตรนฺตเรณ คณฺตฺวา สตุถํ ปุโรโต ติริยํ อฏฺฐาสี ๑ ภิกฺขุ
 ตํ ทิสฺวา ภควนฺตํ ปุณฺณิสฺสุ กิํ กโรติ ภนฺเตติ ๑ อยํ ภิกฺขเว ตุมฺहे
 เปเสตฺวา มํ นีวตฺเตตีติ ๑ เอวํ ภนฺเตติ ๑ อาม ภิกฺขเวติ ๑ อถ นํ
 สตุถา ปารีเลยฺยก อิทํ มม อนีวตฺตคฺคมํ ทว อิมินา อตฺตภาเวน ฌานํ
 วา วิปฺสฺสนํ วา มคฺคผลํ วา นตฺถิ ติฏฺฐ ตฺวนฺติ อาห ๑ ตํ สุตฺวา
 นาโค มุเข โสณฺทํ ปกฺขิปิตฺวา โรทฺหนโต ปจฺจนโต ปจฺจนโต อคฺมาลี ๑
 โส หิ สตุถาริ นีวตฺเตตุํ ลภนฺโต เตเนว นียาเมน ยาวสึวํ ปฏฺิษคฺเคยฺย ๑

๒. สตุถา ปน ตํ คามุปจาร์ ปตฺวา ปารีเลยฺยก อีโต ปฏฺาย
 ทว อภฺมิ มนุสฺสสาวาโส สปริปนฺโน ติฏฺฐ ตฺวนฺติ อาห ๑ โส โรทฺมาโน
 ตตฺถ จตฺวา สตุถริ จกฺขุปลํ วิขหนฺเต หทฺเพน ผลิเตน กาลํ กตฺวา สตุถริ
 ปสาเทน ตาวตีสฺสวเน ตีสโยชนิกเก กนกวิมานเ อจฺจราสทสฺสสมฺมุเ
 นิพฺพุตฺติ ๑ ปารีเลยฺยกเทวปฺตุโตเตววสุส นามํ อโหสิ ๑ สตุถาปี
 อนุปฺพุเพน เขตฺวานํ อคฺมาลี ๑

โกสมพิกา ภิกขุ สตุถา กิร สาวตถิ อาคโตติ สตุวา สตุถาริ
 ขมาเปตุ คตถ อคมิสฺ ๑ โกสตราชา เต กิร โกสมพิกา ภณฺทนาการกา
 ภิกขุ อากจฺจนฺตติ สตุวา สตุถาริ อุปสงกมิตฺวา อหํ ภนฺเต เตสํ มม วิชิตํ
 ปวิสิตุํ น ทสฺสามิติ อาห ๑ มหาราช สีสวนฺตา เต ภิกขุ เกวลํ
 อณฺฏมณฺเฑ วิวาเทน มม วจันํ น คณฺหีสฺ อิทานิ มํ ขมาเปตุ อากจฺจนฺติ
 อากจฺจนฺตุ มหาราชาคิ ๑